

STVARNA NADLEŽNOST ZA POSTUPANJE U SPORU IZMEĐU OSIGURAVATELJA NARUČITELJA PRIJEVOZA PROTIV ŠPEDITERA I BRODARA IZ OSNOVA POČINJENE ŠTETE NA KONTEJNERIMA U VLASNIŠTVU OSIGURANIKA

VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Rješenje broj Gr-350/00-2 od 12. prosinca 2000.

Vijeće: Stanko Jesenković kao predsjednik vijeća,

Vladimir Drakulić i Davorka Lukanović Ivanišević kao članovi vijeća

Naručitelj prijevoza (osiguranik) prenio je na osiguravatelja sva prava s osnova isplaćene štete zbog oštećenja kontejnera nastalih u tijeku prijevoza brodom, a u svrhu naplate od trećih. Time je osiguravatelj (u parnici tužitelj) stupio u pravni odnos s tuženicima glede naknade štete proizašle iz zaključenog ugovora o prijevozu tereta (kontejnera) i to sa špediterom kao prvotuženikom i brodarima kao drugotuženicima i trećetuženicima. Spor ima obilježje spora za naknadu štete koja proizlazi iz zaključenog trgovačkog ugovora. Ugovor je sklopljen između osoba koje obaoljaju trgovačku djelatnost, a slijedom svojstva samih tuženika, ali i naručitelja prijevoza koji je na svojeg osiguravatelja prenio sva prava iz tog štetnog događaja, za odlučivanje u ovom predmetu nadležan je trgovački sud.

Predmet spora je zahtjev za naknadu štete iz ugovora o prijevozu kontejnera morem. Kontejneri u vlasništvu naručitelja prijevoza oštećeni su tijekom pomorskog prijevoza. Izjavom o ustupanju naručitelj prijevoza kao osiguranik prenio je na osiguravatelja sva prava s osnove isplaćene štete na navedenim kontejnerima u svrhu naplate od trećih. Slijedom toga, tužitelj u postupku je osiguravatelj na kojeg je naručitelj prijevoza kao osiguranik prenio sva prava s osnova isplaćene štete zbog oštećenja kontejnera nastalih tijekom prijevoza brodom, a u svrhu naplate od trećih. Tuženi u postupku su špediter kao prvotuženik te brodari kao drugotuženik i trećetuženik.

Trgovački sud u Splitu proglasio se stvarno nenadležnim rješenjem br. P-1809/96 i predmet je ustupio Općinskom sudu u Splitu. Smatrao je da u konkretnom slučaju ne postoji stvarna nadležnost za postupanje toga suda u ovome predmetu, niti po čl. 19. toč. 1g. Zakona o sudovima ("NN" br. 100/96 – dalje: ZS), a niti po čl. 19. st. 1. toč. 1b. istog zakona. Istaknuo je da odredbe Pomorskog zakonika ne reguliraju brodarevu izvanugovornu odgovornost za naknadu štete zbog oštećenja kontejnera, pa smatra da nisu ispunjene niti pretpostavke za nadležnost toga suda pozivom na čl. 19. toč. 1a. istog zakona.

Općinski sud u Splitu, kojem je kao stvarno nadležnom ustupljen predmet, svojim je dopisom poslovni br. P-220/97 izazvao sukob nadležnosti, jer smatra da je za postupanje u ovom predmetu stvarno nadležan Trgovački sud u Splitu. Istaknuo je da u konkretnom slučaju dolazi do primjene odredba iz čl. 19. toč. 1b. ZS jer se kontejneri koji nisu u vlasništvu broдача smatraju robom odnosno teretom.

Rješavajući temeljem odredbe iz čl. 23. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("NN" br. 53/91, 91/92 i 112/99 – dalje: ZPP) nastali sukob o stvarnoj nadležnosti između redovnih sudova razne vrste, Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučio je da je za postupanje u ovom predmetu nadležan Trgovački sud u Splitu.

U konkretnom slučaju radi se o sporu između osiguravatelja naručitelja prijevoza kao tužitelja protiv špeditera kao prvotuženika te broдача kao drugotuženika i trećetuženika iz osnova počinjene štete na tri kontejnera u vlasništvu osiguranika tužitelja. Do oštećenja kontejnera je došlo za vrijeme pomorskog prijevoza. Naručitelj prijevoza (osiguranik) prenio je na osiguravatelja sva prava s osnova isplaćene štete zbog oštećenja kontejnera nastalih u tijeku prijevoza brodom, a u svrhu naplate od trećih. Vrhovni sud Republike Hrvatske je u obrazloženju svoje odluke istaknuo da predmetni spor ima obilježje spora za naknadu štete koja proizlazi iz zaključenog trgovačkog ugovora između osoba koje obavljaju trgovačku djelatnost, a slijedom svojstva samih tuženika, ali i naručitelja prijevoza koji je na svojeg osiguravatelja prenio sva prava s osnova isplaćene štete; radi se o sporu za koji je nadležan trgovački sud. S obzirom da je ugovoren prijevoz tereta (kontejnera) morem te s obzirom na tvrdnju o nastaloj šteti prilikom tog prijevoza, u ovome sporu dolazi do primjene plovidbeno pravo i to odredbe Pomorskog zakonika ("NN" 17/94 i 74/94).

Slijedom takvog činjeničnog stanja navedenog u tužbi, a primjenom propisa koji vrijede u vrijeme donošenja odluke o nadležnosti, Vrhovni sud Republike Hrvatske je odlučio da je za postupanje u ovome sporu nadležan Trgovački sud u Splitu, a na temelju odredbi iz čl. 19. st. 1. toč. a. i toč. b. ZS ("NN" br. 3/93, 100/96, 131/97).

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Summary:

**SUBJECT MATTER JURISDICTION IN SETTLING DISPUTES
OF INSURER OF THE CHARTERER AGAINST FREIGHT FORWARDER
AND SHIP OPERATOR ARISING FROM THE DAMAGE ON CONTAINERS
OWNED BY THE INSURED**

The charterer (the insured) transferred to the insurer all the rights referring to damages settled on the grounds of damage on containers occurred during transport by ship, in order to ensure payment by third parties. Thereby, the insurer (the plaintiff) entered into legal relationship with the defendants regarding the damages arising from the contract on the carriage of goods (containers), concluded with freight forwarder and ship operators. This dispute carries the marks of an indemnity dispute arising from the concluded commercial contract. The contract was concluded between persons performing commercial activity. Considering the attributes not only of the defendants themselves, but also of the charterer who transferred to the insurer all the rights arising from the said harmful event, the competence in this case lies with the commercial court.